«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

САРСЫН - БИЛИИ КҮНЭ

Энгсиэли

2011 сыл Атырдьах ыйын 31 күнэ Сэрэдэ №104 (10531)

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

БЭҐЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

Полиция начальнига Р.А. Седалищев куораккa стажировкаҕа сылдьыбыт. Горнай улууһун полиция Намҥа холбоспутунан начальник министерствоҕа бу улуус сводкатын эмиэ биэрэр. Горнай улууһун полиция ГАИ отделениетын бэйэлэригэр тэрийэргэ туруорса сылдьаллар. ГАИ саҥа начальнига В.А. Аргунов стажировканы барыахтааҕынан билигин учуоттан уһуллуу, бырааабы биэрии оҥоһуллубат.

* * *

Атырдьах ыйын 22 күнүгэр Хатырыкка М.К. Аммосов аатынан Государственность историятын музейыгар баһаарынай-тактическай үөрэтии ыытыллыбыт. Баһаарынай сулууспа начальнига И.В. Колпашников иһитиннэрбитинэн музей үлэһиттэрэ бу үөрэтиигэ актыыбынайдык кыттыбыттар. Маны таһынан нэһилиэктээҕи добровольнай баһаарынай дружина чилиэннэрэ (предс. баһылык солбуйаччыта Н.В. Кларов) эмиэ актыыбынайдык кыттыбыттар.

* * *

ОГПН үөрэх тэрилтэлэрин тутууну түмүктээн эрэр, 4 детсад хаалбыт. Балаҕан ыйын 1 күнүгэр оскуолаларга «Внимание, дети!» операция чэрчитинэн инструктаж ыытыллыаҕа.

* * *

Лесхоз директора М.В. Мордосов иһитиннэрбитинэн улууска баһаар суох. Оттоһун былаана 92,4% туолбут, барыта 32800 т от оттоммут. Үүт туттарыытын былаана 62%-ҥа тэҥнэһэр, бу былырыыҥҥытааҕар элбэх. Ааспыт нэдиэлэҕэ инфекционнай ыарыы бэлиэтэммэтэх.

* * *

Ааспыт субуотаҕа Киинэ күнүгэр Сиэникэйгэ бу даата бэлиэтэммит. Атын улуустартан ветераннар кэлэн сынньанан барбыттар. Сиэникэйгэ оҕолор кэлэн ыһан-тоҕон бараллары туһунан Нам с. ветераннарын сэбиэтин председателэ В.А. Колесов иһитиннэрдэ.

* * *

«Энгсиэлибулт» директора П.П. Иванов иһитиннэрбитинэн тайахха, туртаска бултааһын алтынньы 1 күнүттэн ахсынньы 18 күнүгэр диэри көҥүллэммит. Балаҕан ыйын 1-30 күннэрин устата атыыр тайаҕы бултуохха сөп. Мас көтөрүгэр көҥүл балаҕан ыйын 1 күнүттэн 2012 с. олунньу 28 к. диэри буолар. Биир булчут 1 улары, 1 куртуйаҕы өлөрөрө көҥүллэнэр. Быйыл киин улуустарга, ол иһигэр Намҥа куобаҕы бултуур бобуллубут.

Бэлиэтэннэ
В. РЫКУНОВА

С ДНЕМ ЗНАНИЙ!

Искренне поздравляю вас с Днем знаний! Это наш общий праздник, который объединяет людей разных поколений — школьников, учителей, родителей и всех, кому дороги воспоминания о школьных годах.

В этот день мы все объединяемся в стремлении к знаниям, которые должны стать основой будущего наших детей, основой благополучия и развития всего общества. Главными героями, конечно, станут первоклассники, которые в этот радостный день переступят школьный порог школы в первый раз — сегодня им особые поздравления и пожелания, больших успехов в учебе.

Хочу высказать слова благодарности ветеранам народного просвещения, тем, кто своим подвижничеством заложил прекрасные традиции образования в нашем родном улусе. Сегодня учителя, работники школ, средних специальных учебных заведений, детских садов Намского улуса, продолжая и развивая эти традиции, проявляют высокий профессионализм, внедряя инновации в воспитании и обучении. Спасибо всем педагогам за верность профессии, способность и желание идти в ногу со временем, за любовь к детям, умение увидеть в каждом своем ученике уникальную личность.

Дорогие земляки! Пусть новый учебный год будет успешным и принесет много радости, творческих успехов, удивительных открытий!

Ньургун ТИМОФЕЕВ,
народный депутат Республики Саха (Якутия)

Үөрэх дьыла саҕаланаары турдаҕына

ҮӨРЭХ ЭЙГЭТИГЭР УЛАРЫЙЫЫ ҮГҮС

Сарсын олус күүтүүлээх, долгутуулаах бырааһынньык-Билии күнэ буолаары турар. Бу күнү үөрүүлээхтик көрсөөрү оскуола оҕолоро, төрөппүттэр, учуталлар бары эрдэттэн бэлэмнэнэллэр. Онон бу үүммүт 2011-2012 с. үөрэх дьылын тэрийэр, былаанныыр, хонтуруоллуур үөрэх управлениетын начальнигын В.Н. Дьяконованы көрсөн, саҥа үөрэх дьылыгар төһө бэлэммитин, туох уларыйыылар киирэллэрин, саҥа ирдэбил туһунан ыйыталастым.

(Интервью)

— Венера Никитична, улууска детсадтар туруктарын туһунан билиһиннэр эрэ.

— Биһиги улууспутугар детсадтар материальнай базаларыгар кэнники 3 сылга элбэх капитальнай өрөмүөн, тутуу үлэтэ күүскэ ыытылынна. Ол курдук, 2010 с. Хатыҥ – Арыы нэһилиэгэр саҥа толору хаачыллыылаах детсад үлэҕэ киирэн, оҕону иитэргэ, үлэлиргэ үчүгэй усулуобуйа тэрилиннэ. Бу сылга НПК оскуола – саадыгар уларытан тутуу үлэтэ ыытыллан, 50 миэстэлээх детсад үлэҕэ киирдэ. Ону сэргэ алта детсадка капитальнай өрөмүөн үлэтэ ыытылынна. Былырыын капитальнай өрөмүөнҥэ, ууга барбыт детсадтарга, баһаары утары уопсайа 34 мөл. солк. суумаҕа үлэлэр ыытыллыбыттара. Билигин Салбаҥ, Хамаҕатта 2-с, Арбын детсадтарыгар капитальнай өрөмүөннэр ыытыллаллар. Быйыл Хатырык нэһилиэгэр 50 миэстэлээх толору хаачыллыылаах детсад үлэҕэ киирэр. 2012 с. 1 Хомустаахха саҥа детсад үлэҕэ киириэхтээх. Уопсайа Нам улууһун үрдүнэн оҕону детсадынан хаачыйыы 60% тэҥнэһэр, онтон Нам селотугар детсад олох тиийбэт буолан, оҕолору 50% эрэ хабан олоробут. Нам с. урут саҕаламмыт тутууну сөргүтэн инвест бюджеккэ киллэрии үлэтэ ыытылла турар. Детсадтар бары кадрынан хаачыллыылара толору, ирдэбилинэн үрдүк үөрэхтээх дьон 50-ча% буоллулар.

— Оскуолалар үөрэх дьылыгар төһө бэлэмнэрий?

— Быйылгы үөрэх дьылыгар капитальнай өрөмүөн 7 оскуолаҕа оҥоһулунна. Республика бюджетиттэн 4 мөл. 828 тыс. солк. көрүллүбүтэ. Бу суума үксэ оскуолалар ититэр ситимнэрин өрөмүөннээһиҥҥэ, туппһын, бүрүйүү ыытылынна. Биэс үөрэх тэрилтэтигэр теплосчетчик туруохтаах.

— Үөрэх эйгэтигэр быйыл туох саҥа уларыйыылар күүтүллэллэрий?

— Билигин үөрэх эйгэтигэр уларыта тутуу үлэтэ күүскэ саҕаланан эрэр.

(салгыытын 2 стр. көр)

Биһиги акциябыт

«УЛУУС КИИНЭ — УЛУУС СИЭРКИЛЭТЭ»

Улуустааҕы административнай комиссияны кытта Аммосов уул. 37-гэр уопсай дьиэҕэ, Юбилейнай уулусса саҕаланыытыгар нэлэһийбит, суруйбуппутунан „Мамай сэриитэ ааспыт сиригэр" сырыттыбыт.

Аммосов уул. 37-гэр 12 ыал олорор. Кинилэр туалекка бара таарыйа урукку хотоннору, холодуопкалары бөҕүнэн толорон, киһи тылынан кыайан кэпсээбэт сыбаалкаҕа кубулуппуттар этэ. Тиийэн олохтоохтору кытта кэпсэппиппит, подъезтарынан бөхтөрүн тус-туспа сиргэ тоҕоллор эбит. Ол курдук иккистэр урукку туттан олохсуйбут бөх тоҕор аналлаах сиргэ быраҕар эбит буоллахтарына, маҥнайгы подъезтар „көҕүрэттэ" бара таарыйа аара тамнааттыыллара билиннэ. „Бөххүтүн тоҕо миэстэтигэр тохпоккут?" диэн ыйытыыга: „Онуоха диэри эргийэн барыахха наада, ыраах", — диэн судургу эппиэти истэн, саҥабытыттан матан, бэркиһээтибит. Хата, маладьыастарыҥ кистээбэккэ билинэллэр. Административнай комиссия эппиэттиир сэкэрэтээрэ хас эмэ сиргэ бөх тоҕор ончу бобулларын, булгуччу ыраастаналларыгар, хомуналларыгар икки нэдиэлэ болдьох биэрдэ. Бу кыбаарталга „Сайдыы" (сал. И.С. Рехлясов) тэрийэр хампаанньа бөҕү-сыыһы хомуйар эбит. Онон кинилэринэн көмөлөһүннэрэллэригэр этилиннэ. Ыйыллыбыт бириэмэҕэ диэри хомуллубатаҕына, миэрэҕэ тардыллалларын туһунан эмиэ ахтылынна. Бэлиэтээн эттэххэ, уопсай дьиэҕэ комендант тала сатаабыттарын ким да буолумматах. Онон биир тылы булан, хонтуруоллуур киһини талынан муспут бөхтөрүн хомуналларыгар уолдьаста.

Юбилейнай уулуссалар олохсуйбут бадарааны куурда сатаан араас маһы-оту бырахпыттара, ону кытта ыһыллаҕас хаһаайыттар тимирдэрэ-тамырдара эбиллэн бөрүкүтэ суох көстүүлээхтэр. Манна бу уулусса 5№-дээх дьиэ хаһаайынын кытта кэпсэттибит. Эмиэ икки нэдиэлэ болдьохтоон, бөҕүн хомунарыгар этилиннэ.

(салгыыта. иннин 1 стр. көр)

Бу үөрэх сылыгар элбэх уларыйыы тахсаары турар. Бастакытынан, республикатааҕы атырдьах ыйынааҕы мунньахха үөрэхтээһин саҥа федеральнай сокуона киэҥник дьүүллэһиллибитэ. Балаҕан ыйыгар улууска бу сокуону ырытыы күүскэ ыытыллыаҕа. Иккиһинэн, былырыын түөрт оскуола федеральнай государственнай стандарка киирбит эбит буоллаҕына, быйыл улууспут бары оскуолалара бу стандарка киириэхтэрэ. Манна республика өттүттэн кинигэнэн толору хаачыйыы, оҕолор күҥҥэ иккитэ аһыахтара уонна саамай сүрүнэ оҕону иитэр үлэ суолтата күүһүрүөхтээх, уруогу таһынан оҕону иитэр- сайыннарар элбэх дьарыктар ыытыллыахтара. Биһиги улууспут федеральнай государственнай стандарт диэн саҥа сүүрээн киирэригэр икки сылы быһа бэлэмнэннибит. Бу хайысхаҕа элбэх курстар, семинардар ыытылыннылар. Онон учууталларбыт бары бэлэмнэр. Үсүһүнэн, 83№-дээх федеральнай сокуон тохсунньу 1 күнүттэн киирэринэн сибээстээн, оскуолалар саҥа типтээх тэрилтэлэр буолуохтара. Ол курдук, автономнай, бюджетнэй, казеннай диэн оскуолалар тэриллиэхтэрэ. Манна сүрүн үлэ нормативнай базаны бөҕөргөтүүгэ ыытыллыаҕа. Онтон биһиги улууспутугар үөрэх тэрилтэлэрэ бюджетнэй буолуохтара. Бу үс сүрүн уларытыы таһынан, учууталлар аттестацияларыгар саҥа уларыйыылар киирдилэр. Атырдьах ыйынааҕы мунньахха республикабыт президенэ Е.А. Борисов балаҕан ыйын 1 күнүттэн учууталлар хамнастарын үрдээһинин туһунан ыйаахха илии баттаабытын иһитиннэрбитэ, онон учуутал хамнаһа үрдүөҕэ. Ол эбэтэр, учуутал «конкурентноспособнай» буолуохтаах, онон хамнаһа экономика орто хамнаһыгар тэҥнэһиэхтээх.

— Учууталлары методическай өттүнэн бэлэмнээһиҥҥэ төһө уларыйыы киирдэ?

— Быйылгы үөрэх сылыгар учууталлары методическай өттүнэн бэлэмнээһини үрдэтиигэ болҕомто ууруллуо. 2011 с. ЕГЭ-ни туттарыыга республикабыт көрдөрүүтэ Россия орто көрдөрүүтүттэн намыһах буоллла. Ол курдук, былырыын 250 оҕо аттестат ылбатах эбит буоллаҕына, быйыл 500-тэн тахса оҕо аттестат ылбата. Аны учуутал уруогу хайдах ыытарыгар улахан болҕомто ууруллуоҕа. Онон уруок методикатыгар, анализыгар, аһаҕас уруоктары ыытыыга күүстээх болҕомто ууруллуо. 2011с. тохсунньу 1 күнүгэр учууталлар аттестацияларын ирдэбилигэр саҥа сүүрээннэр киирдилэр. Ол курдук, бастакы уонна үрдүк категориялаах учууталларга ирдэбил күүһүрэн, аттестацияларын үөрэх министерствотын иһинэн тэриллибит кылаабынай аттестационнай хамыыһыйаҕа туттарыахтара. Базовай уонна иккис категория диэн суох буолла, ол оннугар «үлэлиир дуоһунаһыгар эппиэттиир» диэн уларыйыаҕа. Быйылгы үөрэх сылын түмүгүнэн бастакы категорияҕа 28 пед. үлэһит, үрдүк категорияҕа 11 пед. үлэһит, уопсайа 39 киһи аттестацияларын аастылар. Бу иһигэр учууталлар, детсад иитээччилэрэ киирэллэр. 2011с. бүтүөр диэри базовай уонна иккис категориялаах 112 пед. үлэһит «үлэлиир дуоһунаһыгар эппиэттиир» диэн категорияны ааһыахтара. Салайааччылар, ол эбэтэр директордар, бирикээһинэн сэбиэдиссэй дуоһунастаах үлэһиттэр урукку курдук бастакы, үрдүкү категорияҕа барбаттар, эмиэ «үлэлиир дуоһунаһыгар эппиэттиир» диэн категорияны улуус аттестационнай хамыыһыйатыгар көмүскүөхтэрэ. Билигин дойду, республика үрдүнэн саҥа үөрэхтээһин туһунан федеральнай сокуон ырытылла сылдьар. Бу сокуон чэрчитинэн педагогическай үлэһиттэр идэлэрин үрдэтиигэ уларыйыылар киирэллэр. Үөрэх тэрилтэлэригэр саҥа инновационнай кииннэр арыллан үлэлиэхтээхтэр. Экспериментальнай площадкалар республиканскай таһымнаах буолуохтаахтар.

Быйылгы үөрэх сылыгар улууспут үрдүнэн 400-кэ оҕо маҥнайгы кылааска киирэр. Оскуолаҕа киирэр саастаах оҕолор 100% хабылыннылар. Балаҕан ыйын маҥнайгы күнүгэр оскуолаларга духуобунаска уонна патриотизмҥа аналлаах аһаҕас уруоктар ыытыллыахтара.

Убаастабыллаах үөрэнээччилэр, төрөппүттэр, учууталлар, пед. үлэ ветераннара, саҥа үөрэх дьыла саҕаламмытынан истиҥник эҕэрдэлиибин. Баҕарабын үөрэххэ, үлэҕэ үрдүк ситиһиилэри, доруобуйаны, дьолу-саргыны!

Кэпсэттэ
А. СЫРОМЯТНИКОВА

Саҥарбат буолуохха сатаммат!

КҮӨҔҮНЭН ЧЭЛГИТИЭХХЭ

Хаарыан күөх айылҕанан симэммит кылгас сайыннаах Сахабыт сирэ барахсан, сүнньүнэн киин улуустара, ол иһигэр киһи эрэ сөҕүөх курдук кэрэттэн кэрэ айылҕалардаах, Туймаада уонна Эҥсиэли күөх хочолоро быйыл сайын, хас да ыйы быһа күөх арҕаа мыраннара эргиччи ойуур баһаардарыттан улаханнык эмсэҕэлээтилэр. Хамсыыр харамай барыта харааһынна, тэйиччи тэйдилэр, киһи- сүөһү тыынарыгар да улахан омсолоох дьыллар-хонуктар сабардаан аастылар. Аан ийэ айылҕа улаханнык эмсэҕэлээтэ, дьон – сэргэ кута –сүрэ баттанна, өтөрүнэн үгүс сылларга маннык өҥүрүк +30 кыраадыстан үөһээ итиилэр түһэ иликтэрэ бу алдьатыылаах баһаардар түмүктэригэр. Маны тэҥэ бэйэбит улууспутугар хас хардыы аайы киһи сөҕүөн курдук, күөх айылҕаҕа хара баламат сыһыаммыт бар дьону сөхтөрөр, мунчаардар.

Ол курдук, аҕыйах сылтан бэттэх Нам селотун киин түөлбэтин иһинээҕи үгүс сылларга харыстана, көҕөрө-чэчиирии турбут чэгиэн тиит – хатыҥ мастардаах, киһи эрэ өрүү үөрэ – көтө, киэн тутта сылдьар күөҕүнэн суугунуу турар тыаларбыт: тубдиспансер бэтэрээ уонна арҕаа эргиччи тыалара, ойуурдара, ат сүүрдэр ипподром соҕуруу өттө, киин таас балыыһа соҕуруу өттүнээҕи ойуур истэрэ үүнэ – тэһиинэ суох, туох да суут – сокуон суоҕун курдук кэрдиллэн саҥа уһаайбалар бэриллэн, дьиэлэр тутуллуннулар. Бу адьас саҥардыы, ипподром арҕаа өттүнээҕи Т. Замятин аат. уулусса соҕуруу утары тыаны саҥа уһаайба анатан, киһи үрдүгүн саҕа кэртэрэн, тракторынан солуурдуу былааннаан сытыараллара ханнык да киһини сөхтөрөр, кэлэтэр. Кимнээх маннык иилээн-саҕалаан, хонтуруоллаан саҥа уһаайба сирдэрин тыыран биэрэллэрэ чуолкай курдук – Нам селотун дьаһалтата.

Нам селота улаата- сайда турара сөптөөх. Үгүс саҥа эдэр ыаллар илиҥҥи улуустартан тардыһан биһиэхэ олохсуйаллара оруннаах. Ол эрээри, Нам селотун генплана диэн баар - манна күөх тыалары солоон туран, бэрээдэги кэһэн, саҥа уһаайбалары биэриэххэ диэн суоҕа чахчы. Сүнньүнэн саҥа уһаайбалары анааһын бэрээдэктэниэхтээх. Онтон бу күөх ойуурдары кэртэрэн туран, саҥа уһаайбалар бэриллиилэрэ ураты, улуус баһылыгын А.И.Ильин дьаһалынан буруйдаахтар кытаанах эппиэтинэскэ тардыллыахтарын эрэйэбит.

Мантан сиэттэрэн, Нам селотун үгүс кырдьаҕас дьонун баҕа санааларын тиэрдиэхпин баҕарабын. Нам селотугар, улуус бары нэһилиэктэригэр быйыл күһүн биир нэдиэлэлээх, оскуола эрэ оҕолоругар найылаабакка, нэһилиэнньэни барытын кытыннаран туран улахан, аччыгый уулуссаларга барыларыгар мас олордуутугар көхтөөх, улахан таһымнах хампаанньаны тэрийэн ыытыаххайыҥ. Нэһилиэктэргэ үлэ үчүгэйдик барарын хонтуруоллуур штабтары тэрийэн улуус баһылыгар отчуоттуулларын ирдиэххэ. Улуус айылҕа харыстабылын, экология уонна сир комитетын үлэһиттэриттэн уһаайба сирин анааһыннарга ирдэбили күүһүрдүөххэ, ураты болҕомтону уурдарыахха.

В.Н. ЛУКИНОВ,
Нам

Үөрэх дьылын көрсө

ДЬОҺУН КӨМӨ

2009 сылтан республика правительствота, үөрэх дьылын көрсө, элбэх оҕолоох ыаллары өйүүр анал сокуона тиһиктээхтик үлэлиир. Ол курдук „ Об охране семьм, материнства и отцовства” диэн СР 2008 с. бүтүүтүгэр тахсыбыт сокуонугар этиллэринэн, элбэх оҕолоох ыал оскуолаҕа үөрэнэр оҕотугар сылга биирдэ компенсационнай төлөбүр бэриллэр. Бу оҕотун оскуолаҕа атаарар төрөппүккэ дьоһун көмө.

Социальнай харалта уонна үлэ Намнаааҕы управлениетыгар 608 элбэх оҕолоох дьиэ кэргэн, итиэннэ 1854 оҕо учуокка турар. Балартан 596 ыал оҕотун оскуолаҕа бэлэмнээри көмөнөн туһаммыт. Ол 2952313 солк. тэҥнэспит. Онон барыта 1266 оҕо саҥа үөрэх дьылыгар таҥас-сап, биитр үөрэнэр тээбириннэммит диир толору кыахтаахпыт. Көмө пособие сайабылыанньанан уонна оҕо чахчы оскуолаҕа үөрэнэрин туоһулуур ыспыраапканан социальнай харалта уонна үлэ Намнаааҕы управлениетыгар бэриллэр.

Нам сэл. олохтооҕо, эдэр ийэ Татьяна Дьяконова 5 оҕолоох. Онтон үһэ оскуола үөрэнээччилэрэ. Көмөнөн туһаммыта быйыл үһүс сыла. Кырачаанын көрөн үлэлээбэккэ олорор ийэҕэ пособие олус туһалаах. Ол туһунан Татьяна санаатын маннык үллэстэр: „ Биир оҕоҕо 2 тыһ. тахса солк. көрүллэр. Бу харчыны сүрүннээн үөрэнэр тээбириҥҥэ ороскуоттуубут. Билигин биир тэтэрээт 100 солк., кинигэ 200 солк. тэҥнэһэллэр. Онон элбэх оҕолоох ыалларга олус наадалаах, көмөлөөх, туһалаах харчы”.

Л. УВАРОВСКАЯ

Оттооһун - 2011

БЫЛААНЫ АҺАРЫ ОТТООТУБУТ

Салбаҥ нэһилиэгин үлэһит дьоно өрө күүрүүлээхтик оттуумастыы, үрүҥ илгэни күрүлэччи ыы сылдьаллар. Ол курдук,биһиги 2011сыллааҕы былааммыт 1340 тонна от. Атырдьах ыйын 21 күнүнээҕи туругунан, 1350 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту кэбистибит. Хоһуун отчуттарбыт салгыы оттууллар. Ходуһа хотоол өттө үүммүт, үрдүк сир үүммэтэх, охсуу 1364 га. Былааны толоруога 108 киһи, ол иһигэр 17 пенсионер, 20 оҕо оттуу сылдьаллар, окко 46 араас маарка техника үлэлиир. Маны таһынан, чуолаан, Намтан, Дьокуускайтан, Хамаҕаттаттан үлэһиттэр, оскуола үөрэнээччилэрэ аймахтарыгар тахсан көмөлөстүлэр, былаан туолуутугар кинилэр өҥөлөрө баар.

Оттуурга күммүт-дьылбыт туран биэрдэ, Сахабыт сирин кэрэ айылҕата көмөлөстө. Отчуттар кураан күннэри былдьаһа таһаарылаахтык үлэлээтилэр. Ол курдук, пенсионер М.А. Захарова салайааччылаах „Үһүн-Күөл” б/х былааннара 100 тонна эбит буоллаҕына, атырдьах ыйын 14 күнүнээҕи туругунан хаһаайыстыба хоннохтоох отчуттара 112 тоннаны оттообуттар. «Нэһилиэккэ бастакынан былааны толорбуттар, атыттарга холобур буоллулар. Кинилэргэ махтал!»- диэн астына бэлиэтиибин. Бу ый 21 күнүнээҕи туругунан былааннарын аһары толордулар: М.В.Протопопов -105т, Д.П. Мокрощупов -103 т, А.Н. Дорофеев -100 т, А.М. Жирков- 75 т,П.Н.Протопопов -67 т, С.С. Адаарыс- 55 т. уо. д.а. Илиинэн оттуур пенсионердарбыт В.В. Винокуров -24 т, С.А. Гаврильев -22 т былааннарын толордулар. Пенсионердар салайыыларынан оттуур хаһаайыстыбалар 560 тоннаны кэбистилэр. Хорсун-хоодуот отчуттарбытын нэһилиэк былаана туолбутунан эҕэрдэлиибит! «Бары күүһү окко!» бойобуой листогу ветераннар сэбиэттэрэ хас декада аайы таһааран дьону-сэргэни окко көҕүлээтибит.

Ф.Д. УШНИЦКАЯ,
ветераннар сэбиэттэрин председателэ,
Салбаҥ

Хайдах олордугут, ыаллар?

ЭРГЭ МАССЫЫНА ҮЛЭНИ АТАХТЫЫР

Көбөкөн участковай балыыһата 5 сууккалаах, 2 күнүскү куойкалаах амбулаториялаах. Штатнай расписаниенан 19 үлэһиттээх, ол иһигэр 8 медперсонал баар. Билиҥҥи бириэмэҕэ 3 нэһилиэгинэн фелдьшерэ да, акушера да суох олоробут. Эдэр, саҥа үөрэҕи бүтэрэн кэлбит специалистар дьиэ – уот, сырыы проблематыттан 1-2 ый үлэлээт, баран иһэллэр. Балыыһабыт олорор дьиэ бырайыагынан тутуллубут буолан, билиҥҥи СанПин ирдэбилигэр ырааҕынан эппиэттээбэт, итэҕэһэ-быһаҕаһа элбэх. Биириҥэн, балыыһа дэриэбинэттэн күөлүнэн быысаһан турар буолан, сырыыбытыгар улаханнык эрэйдэнэбит, күөлбүтүн туоруур муоста тутулларын үрдүкү салалтаҕа туруорса сатыыбыт да, кыалла илик.

Биир улахан проблемабыт – массыына. Ханна эмэ айаннаары гыннахпытына, суолга алдьаммакка тиийбит түгэммит аҕыйах. Түүн-күнүс суһал вызовка, холобур, Арбын курдук ыраах нэһилиэккэ сылдьарга улахан сэрэхтээх массыына. Онон түгэнинэн туһанан, үрдүкү салайар үлэһиттэртэн, чуолаан, улуус баһылыгыттан А.И. Ильинтэн, улуус кылаабынай бырааһыттан Л.А. Слепцовтан көрдөһүө этибит, бу улуус киниттэн ыраах сытар нэһилиэктэр буоларбыт быһыытынан, саҥа массыынанан хааччыйалларыгар.Төһө даҕаны үлэлииргэ күннээҕи итэҕэс – быһаҕас элбэҕин иһин, коллективпыт нэһилиэк олохтоохторун доруобуйата тупсарыгар туох баар күүһүн-билиитин ууран үлэлии-хамсыы олорор. Ол курдук ыарыыны сэрэтиигэ уонна эмтииргэ ылыллыбыт былааммытын, 2011 с. алта ыйдаах отчуот түмүгүнэн 102% толордубут.

Коллектив күннээҕи үлэтинэн эрэ муҥурдаммакка, нэһилиэк общественнай, культурнай олоҕор көхтөөхтүк кыттар, нэһилиэк, улуус баһылыктарын бочуотунай грамоталарынан биирдиилээн үлэһиттэрбит наҕараадаламмыттара уонна коллектив улуус медицинскэй үлэһиттэрин ыһыаҕар „Капиталь” страховой компания бочуотунай грамотатынан бэлиэтэммиппит. Биһиги түбүктээх үлэбитин нэһилиэк дьаһалтата уонна „Капиталь” страховой компания туйгуннук сыаналаабыттара инникитин үлэбитигэр үрдүк ситиһиилэри эбээһинэстиир.

Л.М. НОГОВИЦЫНА,
участковай балыыһа 1 категориялаах бырааһа,
Көбөкөн

Дьиэ кэргэн - иитии кыһата

ДЬИЭ КЭРГЭТТЭР КҮРЭХТЭРИГЭР

Сахабыт сиригэр оҕону иитэ ылааччы ыал элбээтэ. Биһиги улууспутугар 8 приемнай дьиэ кэргэн баар. Оҕолору иитэр ыаллар бэйэ-бэйэлэрин кытта түмсэн улуустааҕы приемнай дьиэ кэргэттэр ассоциацияларын тэрийбиттэрэ. Ассоциация сүрүн үлэтинэн санаабыт санааларын олоххо киллэрии, өйөбүл, сүбэлэһии, уларыйа турар сокуоннары билиһиннэрии буолар.

Бэйэбит көҕүлээһиммитинэн дьиэ кэргэттэринэн көрсүһэн сылын аайы уопсай түмсүүлээх мероприятиелары тэрийэбит. Ол курдук, атырдьах ыйын 23 күнүгэр спортивнай спартакиада тэрийдибит. Дьиэ кэргэттэр икки ардыларыгар „Веселые старты”, эстафета, хапсаҕай, мас тардыһыыта, хабылык, хаамыска уо.д.а. оонньуулар ыытылыннылар.

Күүстээх эрийсии түмүгүнэн, көһөрүллэ сылдьар кубогынан уонна кыһыл көмүс мэтээллэринэн 1 миэстэни Нам селотуттан Матвеевтар дьиэ кэргэн наҕараадаланнылар. 2-с миэстэни уонна үрүҥ көмүс мэтээли 2 Хомустаахтан Филипповтар дьиэ кэргэн ыллылар. Үһүс миэстэни уонна боруонса мэтээллэри Партизан нэһилиэгиттэн Зыряновтар дьиэ кэргэн ситистилэр. Нам селотуттан Сивцевтэр, Хамаҕаттаттан Жирковтар дьиэ кэргэттэрэ көхтөөхтүк кытыннылар.

„Саха киһитэ аһыныгас санаалаах, бэйэ-бэйэҕэ көмөлөсүһэр, киэҥ көҕүстээх эрэ буоллаҕына, норуот быһыытынан үрдүктүк тутуллуоҕа”- диэн мээнэҕэ эппэттэр. Өбүгэлэрбит үтүө үгэстэрин тутуһан тулаайах хаалбыт оҕолору атахтарыгар туруорарга обществоҕа туһалаах, үөрэхтээх дьон оҥорорго бүттүүн кыһаллыахпыт. Кинилэр нэһилиэкпит, улууспут уонна республикабыт инники кэскиллэрэ буолаллар.

М.П. СИВЦЕВА,
ассоциация председателэ

Роспотребнадзор сэрэтэр

ГРИПП ЫАРЫЫНЫ ХАЙДАХ БИЛИЭХХЭ?

Грипп — бу олус сыстыганнаах, ханна баҕарар тарҕаммыт вируснай ыарыы, сылын аайы нэһилиэнньэ 10% ыалдьар.

Грипп ыарыы хайдах сыстарый?

Грипп ыарыы олус түргэнник тарҕанар. Ыалдьыбыт киһи сөтөлүн, эбэтэр ытырдарын нөҥүө салгыныгар бэриллэн доруобай киһи ыалдьар. Сөтөлүн, ытырдар уонна кэпсэтэр кэмигэр ыалдьар киһи силин кыра частицалара салгыҥа ыһыллар, ол силигэр олус элбэх грипп вируһа баар буолар. Аҕыйах бириэмэ иһигэр ыалдьар киһи аттыгар 2-3 миэтэрэ радиустаах сыстыганнаах эйгэ үөскүүр.

Грипп ыарыыны хайдах билиэххэ сөбүй?

Грипп ыарыынан ыалдьыбыт киһи температуралаах, көлөһүнэ тахса сылдьар, хараҕа уоттан саатар, уҥуохтара, этэ-сиинэ, төбөтө, күөмэйэ ыалдьар, сороҕор кураанахтыы сөтөллөр, ытырдар.

Киһи ыараханнык ыарыйдаҕына сүрэҕэр (миокардит, сосудистый коллапс), тыынар органнарыгар (бронхит, пневмония, отек легких, ЛРО-о гайморит), ньиэрбинэй систематыгар уонна мэйиитигэр (неврит, менингит, полирадикулонейропатия, пиелонефрит) уҥуохтарыгар (артрит, полиартрит) охсуон сөп. Бу ыарыы ордук иккитигэр дылы саастаах оҕоҕо уонна 60 сааһыттан үөһэ саастаах кырдьаҕастарга, олоҕурбут ыарыылаах дьоҥҥо кутталлаах.

Грипп ыарыыны утары бэйэни-бэйэ эмтэниитэ көҥүллэммэт. Грипп ыарыынан ыарыйдаххытына бырааһы дьиэҕэ ыҥырыахтааххыт, кини кэлэн хайдах эмтэнэргитин быһааран биэриэхтээх. Быраас кэлиэр дылы элбэх ууну иһиэхтээххит: итии чэй, морс, клюква, дөлүһүөн утахтарын, мүөттээх малина уутун, минеральнай ууну.

Грипп эпидемията биирдиилээн киһиэхэ, элбэх нэһилиэнньэҕэ да улахан экономическэй хоромньуну аҕалар, үлэ коллективыгар 60% үлэһит киһи ыалдьар. Россияҕа сылын аайы 10 миллиардтан тахса солкуобайдаах хоромньу тахсар.

Грипп эпидемията сылын аайы буолар, ордук кыһын уонна бүтэһик сылларга саас эмиэ буолар буолла. Грипп үс көрүҥ вируһа баар — А, В уонна С. Бу үс көрүҥ вирустан саамай ыарахан грипп ыарыыны тарҕатар көрүҥүнэн А вирус буолар.

Грипп ыарыыттан хайдах харыстаныахха?

Грипп ыарыыта турбут кэмигэр элбэх киһилээх сиргэ мээнэ сылдьымыахха наада. Ыалдьыбыт киһини ыарыылыыр кэмҥэр хас да хос марлевай мааска кэтиллиэхтээх. Грипп ыарыыны сэрэтэргэ арбидол, интерферон, антигриппин иһиэххэ сөп. Саамай норуокка тарҕаммыт ньыманан чесногу туттан харыстаныы буолар, чесногу сапка оҕуруолуу тиһэн моонньуга кэтэллэр.

Билиҥҥи кэмҥэ саамай эрэллээх, грипп утары вакцинация буолар. Прививкаламмыт киһи ыарыйдаҕына да, чэпчэкитик аһарынар. Киһи прививкаланнаҕына 10-14 хонук кэнниттэн хааныгар грипп вируһун утары охсуһар эттиктэр үөскүүллэр. Ол иһин вакцинаны күһүн, грипп эпидемията саҕаланара икки нэдиэлэ иннинэ ылыллыахтаах. Алта ыйтан саҕалаан уон икки ый кэнниттэн грипп утары охсуһар эттиктэр киһи хааныгар аҕыйыыллар. Ол иһин грипп утары вакцинаны сыл аайы ылыахха наада.

Приоритетнай национальнай бырайыагынан медицинскэй үлэһиттэргэ, оскуола, детсад үлэһиттэригэр, 60 саастарыттан үөһэ кырдьаҕастарга, детсадка сылдьар оҕолорго, 1-11 кылааска үөрэнэр оҕолорго босхо вакцина көрүллэр. Балаҕан ыйтан грипп утары вакцинация үлэтэ саҕаланыахтаах.

А.И. ВИНОКУРОВА,
Намнааҕы «Роспотребнадзор» территориальнай отделын 1 разрядтаах старшай специалиһа

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

ДУОБАТ КУЛУУБА

Дуобаты билбэт, сатаабат киһи суоҕун тэҥэ. Бу түҥ былыргыттан үөскээбит дириҥ силистээх-мутуктаах бэйэтэ туһунан суоллаах-иистээх оонньуу буолар. Оҕо кыра сааһыттан дуобат, саахымат курдук өй оонньууларыгар үлүһүйэн дьарыктанара хайҕаллаах суол. Улаатан баран улуу саахыматчыт, дуобатчыт буолбатар да толкуйдуу, өйүгэр тута үөрэнэригэр туһалаах буолара саарбаҕа суох. Дуобат спордун сайыннарыы биир көрүҥүнэн киэҥ араҥаҕа хаһыакка элбэх сонуннардаах информациялары уонна араас таһымнаах конкурстары ыытыы буолар. Онон сайыҥҥы күрэхтэһиилэртэн сиэттэрэн ааҕааччылар-бытыгар дуобат кулуубун аһабыт.

МААСТАР АҔАТА БАСТААТА

Суотту нэһилиэгэр дуобат спорт биир биһирэнэр көрүҥүнэн буолар. Соторутааҕыта Уус-Алдан, Дьокуускай к., Таатта, Майа, Нам дуобатчыттара кыттыылаах аһаҕас күрэхтэһии ыытылынна. Маҥнайгы миэстэни Юрий Бурнашев (Бороҕон) ылла, (уола республика биир күүстээх спортсмена, спорт маастара Алексей Бурнашев, билигин Дьокуускай к. олорор). Иккискэ спорт маастара Петр Ушницкай (Дьокуускай к.) тигистэ, үсүһү биһиги ветеран дуобатчыппыт Егор Леонтьев (Хамаҕатта) ылла.

ОҔОЛОР СЫННЬАНАЛЛАР

Чурапчы улууһа дуобатчыттар түөлбэлэринэн биллэр. Манна сылын ахсын үөрэнээччилэр республикатааҕы спортивнай лааҕырдара аһыллан үлэлиир. Араас улуустартан 50-ча элбэҕи эрэннэрэр эдэр дуобатчыттар мусталлар. Кинилэри республика күүстээх тренердэрэ эрчийэллэр. Бу лааҕырга биир ый устата Наммыт эрэлэ Ньургуйаана Азарова дьарыктанна. Онтон Нам селотугар аһыллыбыт күнүскү дуобат лааҕырыгар тренеринэн В.И. Прокопьев үлэлээтэ. Оҕолор дуобат лааҕырдарыгар сылдьан дьарыктаныылара, дуобат тумара толоонугар саҥа саҕахтарга эркээйи охсоллоругар биһиги эрэллээхҕит.

ГРОССМЕЙСТЕР ТУРНИРА

ССРС 4 төгүллээх чемпиона, 16 сааһыгар гроссмейстер буолбут аан дойду биир улуу теоретигэ, элбэх дуобат кинигэ-пособиеларын автора, сахалартан бастакы гроссмейстербыт Александр Азаров (1 Хомустаах) тренерэ, эдэр сааһыгар олохтон хомолтолоохтук туораабыт Виктор Сергеевич Литвинович (Ленинград) кэриэһигэр Санкт-Петербурга «64» харахтаах дуобакка аһаҕас күрэхтэһии ыытылынна. Бу улахан түһүлгэҕэ Сайыына Попова (1 Хомустаах) эдэрдэргэ чемпионнаан барыбытын үөртэ.

САҤА КИНИГЭЛЭР

XX үйэ чулуу киһитэ, СР уонна РФ үтүөлээх тренерэ, ХИФУ доцена, Таатта, Чурапчы, ДЮСШ-5 (Дьок.) дуобакка спортивнай оскуолаларын төрүттээбит, 85 аан дойду, 91 Европа, 542 Россия чемпионнарын бэлэмнээбит Николай Николаевич Кычкин олоҕун туһунан, дуобат сайдыытыгар сүдү кылааты киллэрбит, сыралаах үлэтэ кинигэ буолан бэчээттэнэн таҕыста. ССРС спордун маастара Геннадий Гурьев «Дуобат умсулҕана» диэн иккис кинигэтэ бэчээттэнэн таҕыста. Тираһа — 300. Кинигэҕэ 68 партия ырытыллан киллэриллибит. Кинигэлэр пособие быһыытынан учууталларга, дуобатчыттарга олус туһалаахтар.

БОЛҐАРИЯ ТҮҺҮЛГЭТЭ

Спорт маастардара Сайыына Попова (1 Хом.), Степанида Кириллина (Бүлүү), ХИФУ хаамдатын аатыттан аан дойду чемпионатыгар ситиһиилээхтик кыттан кэллилэр. Үс версияҕа уопсайа алта кыһыл көмүс мэтээл оонньоммутуттан Сайыына үс кыһыл көмүһү, Стеша икки кыһыл көмүс мэтээли ылан хамааннаан чемпионнаатылар.

УЛУУ ТРЕНЕР НИКОЛАЙ КЫЧКИН КЭРИЭҺИГЭР ТУРНИР

СР, РФ үтүөлээх тренерэ Н.Н. Кычкин «100» дуобаты республикаҕа төрүттээбит киһинэн буолар. Дьокуускайга ыытыллыбыт аан дойдутааҕы аһаҕас турнирга эр дьоҥҥо 49, дьахталларга 31 дуобатчыт күрэхтэстэ. «100» харахтаах дуобакка аан дойду элбэх төгүллээх чемпиона, гроссмейстер Александр Георгиев (Беларусь) чемпионнаата. Иккискэ Москваҕа үөрэнэр уолбут, спорт маастара Герман Стручков (Дьок.), үһүс эдэрдэргэ аан дойду чемпиона, международнай маастар Андрей Толчиков таҕыстылар. Дьахталларга чурапчылар инникилээтилэр, бастакы Рена Ноговицына, иккис Айыына Собакина, үһүскэ Лана Аргунова буоллулар.

БӨЛЭМНЭНИИ КҮҮҺҮРЭР

«Азия оҕолоро-2012» оонньууларга кыттыахтаах оҕолорго билигин саамай эппиэттээх кэмнэр. Соторутааҕыта Таллин куорат (Эстония) Европа чемпионата түмүктэннэ. Ньургуйаана Азарова манна бэһис миэстэни ылла. Салгыы кыыспыт Финляндияҕа международнай турнирга күрэхтэһэ барда. Атырдьах ыйын бүтүүтүгэр кэлээт, Таллин куорат иккис международнай турнирыгар кыттыаҕа. Салгыы алтынньыга Монголияҕа ыытыллар аан дойду чемпионатыгар күрэхтэһэ барыаҕа. Ньургуйаанаҕа ситиһиини баҕарыаҕыҥ.

СУРУЛЛУБУККА ЭРГИЛЛЭН

«Үрүҥ түүн-2011» международнай дуобат фестивала буолан ааста. Пионерскай тэрилтэлэр баар эрдэхтэринэ Бүтүн Россиятааҕы «Дьикти дуобат» күрэхтэһии буолара. Үтүө үгэһи дуобат киининэн биллэр Санкт-Петербург куорат дуобатын федерацията кэнники сыллартан ыла международнай фестиваль оҥорон сөргүттэ. Улахан турнирга биэс саастаах оҕоттон, международнай гроссмейстерыгар тиийэ кэлэн кытталлар. Ол эрэн фестиваль сиэринэн разрядтарынан, саастарынан көрөн тус-туспа бөлөхтөрүнэн күрэхтэһии ыытыллар.

Биһиги Наммыт оҕолоро алын разрядтаахтарга киристилэр. Туох барыта кыраттан саҕаланар. «Белые ночи» турнир спортсмен бэйэтин таһымыттан көрөн тэҥнээхтэрин кытары оонньууругар табыгастаах күрэхтэһиинэн буолар. Наммыт улууһун оҕолорун улахан ситиһиилэринэн эҕэрдэлиибит. Инникитин өссө сайдан үрдүкү кэрдиистэргэ тахсан иһэллэригэр баҕарабыт.

ТӨРДҮС ТӨГҮЛҮН ТУРНИР

Бу саас улууспут биир тумус туттар дуобатчыта, ороҥуон 12 төгүллээх чемпиона П.П. Собакин кэриэһигэр Хатырык нэһилиэгэр аһаҕас күрэхтэһии ыытыллыбыта. Хомойуох иһин, бу туһунан ханна да сырдатыллыбатаҕыттан хойутаан да буоллар кылгастык ахтан ааһыахпыт. Петр Петрович кэриэһигэр бастакы аһаҕас турнир 2006 с. 1 Хомустаахха 76 кыттааччылаах I-II лиганан ыытыллыбыта. Иккис 2008 с. төрөөбүт дойдутугар Маймаҕаҕа 35 киһи, үһүс 2010 с. Намҥа 35 киһилээх, төрдүс турнирга Хатырыкка 56 дуобатчыт кыттыыны ылла. Ол иһигэр биэс спорт маастара. Манна эдэрдэргэ международнай кылаастаах маастарбыт Василий Прокопьев (Нам), орто саастаахтарга спорт маастара Георгий Мординов (Таатта), ветераннарга международнай кылаастаах маастар Николай Саввинов (Дьок.) кыайыылаахтарынан тахсыбыттара.

КОМБИНАЦИЯНЫ БУЛУҢ

Маҥаннар: а 1, а 3, а 5, в 4, с 1, с 3, е 1, f 2, q 1, h 2, h 4 (11)

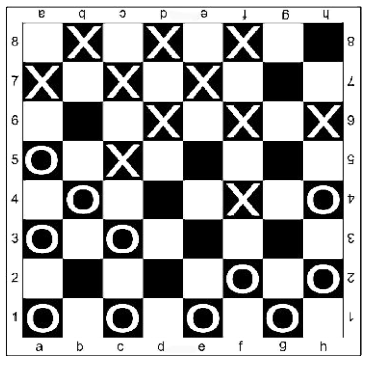

Харалар: а 7, в 8, с 5, с 7, d 6, d 8, е 7, f 4, f 6, f 8, h 6 (11)

Маннык партиялар араас күрэхтэһиилэргэ көстөөччүлэр. Үгүстэр комбинациялаан кыайалларын аһаран кэбиһээччилэр. Эһиги маҥаннар эф2-жэ3 эбэтэр е1-d2 хаамар түбэлтэлэригэр харалар комбинациялаан кыайыыларын булуҥ эрэ.

«Түһүлгэ» кулууп,
I-Хомустаах

ИҺИРЭХ ТЫЛТАР

Убаастыыр коллегаларбытын — 2 N-дээх Профессиональнай лицей үлэһиттэрин: уопсай үөрэхтээһин дьиссипилиинэтин преподавателин **КИМ ХАН БОН НИКОЛАЙ ВЛАДИМИРОВИҺЫ** — 60, Российскай Федерация профессиональнай үөрэхтээһин туйгунун **ГАБЫШЕВ АНАТОЛИЙ СЕМЕНОВИҺЫ** — 60, эбии профессиональнай үөрэхтээһин салайааччытын **СЫРОВАТСКАЯ МАРФА ЕГОРОВНАНЫ** — 50, камнеобработка сыаҕын түүҥҥү үлэһитин **АНДРЕЕВ ВЛАДИМИР ПЕТРОВИҺЫ** 55 саастарын туолар өрөгөйдөөх үбүлүөйдэринэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит! Ыччаты профессиональнай үөрэхтээһиҥҥэ үлэҕэ ситиһиилэргитинэн киэн туттабыт. Баҕарабыт эһиэхэ чэгиэн доруобуйаны, дьиэ кэргэҥҥитигэр дьолу-саргыны, уостубат уйгуну.

Лицей коллектива, профком, администрация

Күн күбэй ийэбитин, эбэбитин **ЯДРИХИНСКАЯ ОЛЬГА НИКОЛАЕВНАНЫ** 70 сааскын туолбуккунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Биһиги туспутугар кыһамныҥ, сылаас сыһыаныҥ, сүбэҥ-аманҥ, ахсаабат көмөҥ иһин барҕа махталбытын этэбит. Баҕарабыт Эйиэхэ баҕа санаа бастыҥын, кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох олоҕу! Дьиэ кэргэниҥ тапталыгар уйдаран, чугас дьонуҥ ытыктабылынан арчыланан, үөрүү-көтүү үктэллэнэн уһун үйэлэн, этэҥҥэ сырыт диэн алгыыбыт.

Кэргэнин, оҕолоруҥ, кийиитиҥ, сиэннэриҥ

Күндү ийэбитин, РФ сибээһин ветеранын **ВАСИЛЬЕВА МАРИНА ПРОКОПЬЕВНАНЫ** 55 сааһын туолбут кэрэ-бэлиэ күҥҥүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Күндү ийэбитигэр ахсаабат кыһамныҥ, көмөҥ, сүбэҥ-аманҥ иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит. Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, баҕа санаа бастыҥын, дьоллоох-соргулаах олоҕу.

Кэргэнин, оҕолоруҥ, аймах-билэ дьонноруҥ

Бииргэ үөрэммит табаарыспытын **ГОРОХОВ КОНСТАНТИН КОНСТАНТИНОВИҺЫ** 65 сааскын туолбуккунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Доруобай буол, уһун үйэлэн, дьиэ кэргэҥҥэр дьолу-соргуну баҕарабыт.

1966 с. XI «а» кылаас кылааһынныктарыҥ

О создании открытого акционерного общества «Намкоммунтеплоэнерго».

В целях решения вопроса тепловодоснабжения населения, бюджетных учреждений, организаций и других потребителей на территории МО «Намский улус», в соответствие с федеральным законом «Об общих принципах организации местного самоуправления в РФ» от 06.10.2003 г. №131-ФЗ, в редакции от 03.05.2011 г.), федеральным законом от 26.12.1995 г. № 208 – ФЗ (в редакции от 28.12.2010 г.) «Об акционерных обществах», Решением Улусного Совета депутатов от 30.06.2011г. № 6 – 1 «О создании предприятия для оказания жилищно – коммунальных услуг», Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» **Р Е Ш И Л**:

1. МО «Намский улус» учредить открытое акционерное общество «Намкоммунтеплоэнерго».
2. Заместителю Главы МО «Намский улус» по строительству и промышленности, (Матвеев С.С.), совместно с рабочей комиссии созданной Решением Улусного Совета депутатов от 30.06.2011г. № 6 – 1, составить и утвердить план мероприятий по созданию предприятия, разработать и зарегистрировать учредительные и иные документы необходимые вновь созданному предприятию, продолжить работу до расформирования рабочей комиссии отдельным Решением Улусного Совета депутатов МО «Намский улус».
3. Опубликовать настоящее Решение улусной газете «Энсиэли».
4. Настоящее решение вступает в силу со дня официального опубликования.
5. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по строительству и чрезвычайным ситуациям (председатель Кутуков В.В.)

Председатель Улусного Совета А.Х. Христофоров
Глава улуса А.И. Ильин

О создании МКУ "Служба единого Заказчика МО "Намский улус".

На основании федерального закона РФ "Об общих принципах организации местного самоуправления в РФ" от 06.10.2003 г. №131-ФЗ, для подготовки к проведению VI спортивных игр народов Республики Саха (Якутия) в 2014 г. в Намском улусе, Улусный Совет депутатов МО "Намский улус" **Р Е Ш И Л:**

1. Создать муниципальное казенное учреждение "Служба единого Заказчика муниципального образования "Намский улус" Республики Саха (Якутия)".
2. Главе МО "Намский улус" Ильину А.И.: разработать учредительные документы, изыскать средства для содержания учреждения.
3. Опубликовать настоящее Решение в улусной газете "Энсиэли".
4. Настоящее решение вступает в силу со дня официального опубликования.
5. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по строительству и чрезвычайным ситуациям (председатель Кутуков В.В.)

Председатель Улусного Совета А.Х. Христофоров
Глава улуса А.И. Ильин

БИЛЛЭРИИЛЭР

1. **Сниму** частный дом желательно с гаражом или квартиру.

2. **Прошу** вернуть за вознаграждение документы на машину на имя Лукинова Семена Иннокентьевича (УАЗ м/а) и паспорт на имя Лукинова Прокопия Иннокентьевича.

Тел. 89142202155, 89142231668

Молодая семья **снимет** дом в с. Аппаны. Чистоту и порядок гарантируем.

Тел. 26-2-12

Продам доски 25 мм (сухие, сосна), 7м3, а/м Ока 1999 г.в., цены договорные.

Тел. 89141051822

Продаю УАЗ-тент 1997 г.в., 100 тыс. руб. или меняю на лодочный мотор.

Тел. 89644242362

Услуги грузовой иномарки.

Тел. 89243661967, 89841160270

Продается УАЗ-бортовой, 1992 г.в.

Тел. 89248612193, 26-3-02 (дом.)

РЕШЕНИЯ

О внесении изменений и дополнений в решение сессии Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 21 апреля 2011 года №4-3 «О правилах предоставления субсидий из бюджета МО «Намский улус» на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2011 году» с изменениями и дополнениями от 30 июня 2011 года №6-2.

На основании Закона Республики Саха (Якутия) от «15» декабря 2010 года № 639-IV «О наделении органов местного самоуправления муниципальных районов и городских округов Республики Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями по поддержке сельскохозяйственного производства», постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от «30» декабря 2010 года № 601 «Об утверждении порядка расходования и учета субвенций, предоставляемых из государственного бюджета республики Саха (Якутия) местным бюджетам на осуществление органами местного самоуправления отдельных государственных полномочий по поддержке сельскохозяйственного производства» и в целях реализации Республиканской целевой программы «Социально-экономическое развитие села Республики Саха (Якутия) на 2009-2011 годы», утвержденной Указом Президента Республики Саха (Якутия) от 26 декабря 2009 года № 1772,, Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» **Р Е Ш И Л:**

1. Внести изменения и дополнения в приложение к Решению сессии Улусного совета депутатов МО «Намский улус» от 21 апреля 2011 года №4-3 «О правилах предоставления субсидий из бюджета МО «Намский улус» на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2011 году» с изменениями и дополнениями от 30 июня 2011 года №6-2:

1.1. В подпункте «а», пункта 1.1. подраздела «Животноводство» раздела 2 исключить слова «определенному приказом министерства сельского хозяйства Республики Саха (Якутия) от 28.01.2011 года №36 «Об утверждении перечня улусных и республиканских заготовителей сельскохозяйственной и промысловой продукции на 2011 год»;

1.2. Подпункт «а», пункта 1.1. подраздела «Животноводство» раздела 2 оформить в виде отдельного решения Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» о внесении изменений в решение о бюджете МО «Намский улус» на 2011 год, сельскохозяйственный потребительский кооператив «Эрэл» (Намский улус) включить в перечень хозяйств-получателей субсидий;

1.3. Признать утратившим силу подпункт «б» пункта 1.1. подраздела «Животноводство» раздела 2;

1.4. Признать утратившим силу: подраздел 1.2. раздела 2;

1.5. В подпункте «а» пунктов 1-4 подраздела «Растениеводство» раздела 2 исключить слова «на приобретение семенного материала»;

1.6. Исключить подпункты «б» в пунктах 1-4 подраздела «Растениеводство» раздела 2;

1.7. Пункт «б» подраздела «Табунное коневодство» раздела 2 изложить в следующей редакции:

б). На возмещение части затрат на производство кобыльего молока, по ставке за 1 килограмм кобыльего молока, сданного заготовительным организациям по приемным квитанциям;

1.8. Признать утратившим силу пункт «в» подраздела «Табунное коневодство» раздела 2.

2. Опубликовать настоящее Решение в улусной газете «Энсиэли»;

3. Настоящее Решение вступает в силу с момента официального опубликования;

4. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по аграрной политике и экологии (Федоров П.Л.).

Председатель Улусного Совета А.Х. Христофоров
Глава улуса А.И. Ильин

О внесении изменений и дополнений в решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 08.04.2009 года № 8-1 «Об утверждении муниципальной целевой программы «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009-2011 годы»

Заслушав и обсудив муниципальную целевую программу «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009-2011 годы», направленную развитие сельскохозяйственного производства, Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» **Р Е Ш И Л:**

1. Внести следующие изменения и дополнения в МЦП «Поддержка скотоводства в Намском улусе на 2009-2011 годы»:

1.1.В паспорте программы в пункте «Объем и источники финансирования Программы» заменить суммы: местный бюджет 24153,0 тыс. рублей на 34153,0 тыс. рублей и объем финансирования на 2009-2011 годы 324095 тыс. рублей на 334095 тыс. рублей.

1.2.В разделе 5 «Ресурсное обеспечение программы развития скотоводства» таблицу №8 «План ресурсного обеспечения Программы развития скотоводства в Намеком улусе на 2009-2011 г.г.» заменить на таблицу согласно приложению №1 к настоящему решению.

2. Контроль за исполнением данного решения возложить на председателя постоянной комиссии по сельскому хозяйству Федорова П.Л.

3. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».

4. Решение вступает в силу со дня опубликования.

Председатель Улусного Совета А.Х. Христофоров
Глава улуса А.И. Ильин

ИДьУО иһитиннэрэр

ЛААҐЫРТАН ОҐОЛОР КҮРЭЭБИТТЭР

Атырдьах ыйын 27 к. Модукка олорор оҕо эмтэн сүһүрэн балыыһаҕа киирбит. Нэдиэлэ устата 7 киһи кырбаммыт. Атырдьах ыйын 22 к. Скутертан гр-ка К. охтон түһэн эчэйбит. Следственнэй комитеттан биллэрбиттэринэн быйыл тохсунньуга буолбут дьыаланы силиэстийэлээһнин кэмигэр былырыын ахсынньыга Аппааныга гр-ка В. гр. В.-ны быһаҕынан анньыбыта биллибит. Эмиэ бу дьыаланы силиэстийэлээһнин кэмигэр былырыын сэтинньигэ Аппааныга гр-ка Б. гр. М. быһаҕынан анньыбыта биллибит. Нэдиэлэ устата 9 уоруу тахсыбыт. Атырдьах ыйын 24 к. куорат полициятын бэрэбиэркэтин кэмигэр трассаҕа 3 киһи тутуллубут, кинилэртэн 2 пакет көлөппүнэ былдьаммыт. Атырдьах ыйын 22 к. Түбэҕэ «Саһарҕа» диэн лааҕыртан 7 оҕо күрээбит, бу куорат оҕолоро. Атырдьах ыйын 27 к. Нам с. олорор гр-ка Р. биллэрбитинэн кини кыыһа дьиэтиттэн тахсан барбыт уонна төннүбэтэх. Нэдиэлэ устата 3 күлүгээннээһин тахсыбыт, 2 суол быһылаана буолбут. ГАИ 652 транспоры бэрэбиэркэлээбит, стоянкаҕа 5 массыына туруоруллубут.

МАХТАЛ

Атырдьах ыйын 23 күнүгэр приемнай дьиэ кэргэттэр икки ардыларыгар ыытыллыбыт спартакиаданы тэрийэргэ өйөбүл, тирэх буолбут улуус баһылыгын 1-кы солбуйааччытыгар Николай Владимирович Слепцовка, улуус баһылыгын социальнай боппуруоска солбуйааччытыгар Иван Романович Поповка, «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтатын баһылыгын солбуйааччытыгар Софья Дмитриевна Кобяковаҕа, улуустааҕы үөрэх управлениетыгар, дьиэ кэргэн отделын специалиһыгар Татьяна Николаевна Степановаҕа, спорт. отдел специалиһыгар Вадим Владимирович Романовка, культура управлениетын кыл. режиссеругар Иван Степанович Новиковка, оҕо библиотекатын сэбиэдиссэйигэр Альбина Петровна Петроваҕа, II Хомустаах нэһилиэгин баһылыгын солбуйааччытыгар Сергей Саввич Никоновка, Хамаҕатта нэһилиэгин баһылыгар Александр Григорьевич Дунаевка, Февронья Гаврильевна Баишеваҕа барҕа махталбытын тиэрдэбит. Клара Иннокентьевна, Николай Николаевич Матвеевтар, Матрена Прокопьевна, Михаил Игнатьевич Сивцевтэр, Анна Афанасьевна уонна Сергей Семенович Жирковтар, Матрена Гаврильевна, Айкар Николаевич Филипповтар, Ульяна Иннокентьевна, Егор Егорович Зыряновтар дьиэ кэргэттэрин ааттарыттан махталбытын тиэрдэбит.

М.П. СИВЦЕВА,
ассоциация председателэ

Якутский институт экономики Санкт-Петербургского Университета Управления и Экономики

Лицензия АА № 003544 Регистрационный номер № 3540 от 03 июня 2010 г. действительна по 30 декабря 2015 г. Свидетельство о государственной аккредитации АА № 001372 от 23.06.2008г. Регистрационный номер № 1339

ПРОДОЛЖАЕТСЯ НАБОР на ЗАОЧНУЮ форму обучения по программам высшего профессионального образования

Направления бакалавриата:
МЕНЕДЖМЕНТ
ЭКОНОМИКА
СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА
ТУРИЗМ
ДОКУМЕНТОВЕДЕНИЕ И АРХИВОВЕДЕНИЕ

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПРИЕМ на ОЧНУЮ и ЗАОЧНУЮ форму обучения по программам среднего профессионального образования по специальностям:

БАНКОВСКОЕ ДЕЛО	Специалист банковского дела
СТРАХОВОЕ ДЕЛО	Специалист страхового дела

Срок обучения 1г.10м. – очная форма, 2г.10м. – заочная форма
Выпускники очной формы далее продолжают обучение по ускоренной форме выбранного направления бакалавриата.

Обучение и защита дипломных проектов в г.Якутске
Диплом о высшем образовании государственного образца
Существует дистанционная форма обучения
Курсы профессиональной переподготовки кадров
Отсрочка от армии

Адрес ЯКУТСКОГО ИНСТИТУТА ЭКОНОМИКИ:
г.Якутск, ул.Халтурина, 22/1
Телефоны для справок: 43-90-34, 43-91-21, 47-01-72, факс: 43-98-89
e-mail: sakhaime@mail.ru, www.sahame.ru, http://ame.yakutia.biz

Күнду саҥаспыт, Кыһыл-Дэриэбинэ олохтоохо, өр сылларга колхозка, совхозка үтүө суобастаахтык ыанньыксытынан үлэлээбит үлэ ветерана, «Үлэҕэ килбиэнин иһин» мэтээл кавалера **КОРЯКИНА Анна Егоровна** уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, кийиппитигэр, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Корякиннар, Лыткиннар, Николаевтар

Күндүтүк саныыр дьүөгэбит **ПОПОВА Мария Никитична** соһуччу орто дойдуттан суох буолбутугар кыыһыгар Ангелаҕа, уолугар Германҥа уонна кини дьиэ кэргэнигэр, аймахтарыгар, билэр дьонноругар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Бииргэ үлэлээбит — ыанньыксыттаабыт дьүөгэлэрэ

Редактор э.т. В.Н. РЫКУНОВА

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141;** редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Роскомнадзорун СР региональнай управлениетыгар 2010 с. атырдьах ыйын 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0114.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭҢСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис
Көҥүл сыананан атыыланар
Индексэ — 54889. Тираһа — 1857
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 30.08.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 30 .08.2011 с.